

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ СОЦІАЛЬНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Історичною подією світового значення в 2015 році став Саміт ООН, що відбувся в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку. Проблематика Саміту охоплювала всі аспекти соціально-економічного розвитку, конкурентоспроможності країн, екологічної та енергетичної безпеки, глобального партнерства для розвитку, а обсяг ґрунтовної підготовчої роботи не мав прецедентів в історії. За результатами роботи Саміту було прийнято Порядок денний в галузі розвитку до 2030 року та сімнадцять Цілей Сталого Розвитку, що є головними пріоритетами суспільного поступу на найближчі п'ятнадцять років. Проголошуючи нову еру національних дій та міжнародного співробітництва, новий порядок денний зобов'язує кожну країну здійснити широкий спектр заходів, які будуть спрямовані не тільки на усунення корінних причин бідності, а й на покращення економічного зростання і процвітання, а також на задоволення потреб людей в охороні здоров'я, освіті та соціальному забезпеченні, передбачаючи при цьому охорону навколишнього середовища.

Виступаючи на церемонії відкриття Саміту, Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун заявив: «Новий порядок денний – це обіцянка лідерів усім людям світу. Він є всеосяжним, комплексним і перетворюючим баченням, спрямованим на створення кращого світу. Це – план дій із забезпечення загального процвітання, миру і партнерства, який відображає невідкладність заходів у сфері клімату і базується на гендерній рівності та дотриманні прав усіх людей [1].

Нові Цілі сталого розвитку засновані на програмах цілевказуючих конференцій ООН і дуже успішних Цілях розвитку тисячоліття, які покращили життя мільйонів людей. У новому порядку денному визнано, що світ стоїть перед величезними викликами – від дуже поширеної бідності, зростання нерівності та колосальних диспропорцій у можливостях, багатстві та владі до погіршення стану довкілля та ризиків, викликаних зміною клімату.

«Ніколи раніше світові лідери не обіцяли вжити спільних заходів і докласти спільних зусиль за таким масштабним і всеосяжним політичним порядком денним», – заявлено у Декларації, прийнятій лідерами. – «Ми разом вирушаємо шляхом сталого розвитку, спільно присвячуючи себе забезпеченню глобального розвитку та взаємовигідного співробітництва, що може принести колосальні переваги всім країнам і всім частинам світу».

Голова Генеральної Асамблеї ООН Могенс Ліккетoft назвав Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 року «амбітним» засобом протидії таким проявам несправедливості, як бідність, маргіналізація та дискримінація. «Ми визнаємо необхідність зменшення нерівності та захисту нашого спільного дому шляхом зміни несталих моделей споживання та виробництва. Ми також визначаємо всезагальну потребу в усуненні політики розділу, корупції та безвідповідальності, яка живить конфлікти та стримує розвиток».

Визнаючи успіх ЦРТ, у підсумковому документі Конференції ООН зі сталого розвитку (Ріо+20) у 2012 році, що мав назву «Майбутнє, якого ми прагнемо», країни домовилися створити робочу групу відкритого складу на предмет розроблення пакету цілей сталого розвитку для подальшого розгляду і вжиття відповідних заходів.

Цілі сталого розвитку (ЦСР), запропоновані Робочою групою відкритого складу, є результатом трирічного прозорого процесу, оснований на широкій участі всіх зацікавлених сторін і урахуванні думок людей. Багато зацікавлених сторін, особливо молодь, були також залучені до цього процесу з самого початку через соціальні мережі та інші платформи.

Моніторинг і аналіз 17 ЦСР і 169 завдань нового порядку денного буде здійснюватися за допомогою сукупності глобальних показників. Глобальна система показників, що має бути розроблена Міжвідомчою та експертною групою з показників ЦСР, буде погоджена Статистичною комісією ООН до березня 2016 року. Уряди також розроблять власні національні показники, які допоможуть відстежувати хід виконання цілей та завдань.

Процес перевірки та перегляду проводитиметься щорічно Політичним форумом високого рівня зі сталого розвитку на основі звіту про хід досягнення ЦСР, який готуватиме Генеральний секретар ООН [1].

Отже, після Саміту перед країнами членами-ООН постали нові завдання адаптації визначених на глобальному рівні цілей та їх моніторингу. В Україні також розпочалась робота зі встановлення цілей сталого розвитку на 2016-2030 роки, відповідних завдань та показників для моніторингу досягнення цілей. В своїй доповіді на цьому Саміті Президент України Петро Порошенко зазначив, що «...для досягнення Цілей Сталого Розвитку на національному рівні Україна здійснюватиме нові програми і проекти, які на практиці забезпечать макроекономічну стабільність, екологічний баланс та соціальну згуртованість. ЦСР служитимуть в якості загальної основи для подальших перетворень в Україні» [13].

Цілі сталого розвитку в Україні становитимуть нову систему взаємоузгоджених управлінських заходів за економічним, соціальним та екологічним (природоохоронним) вимірами, спрямовану на формування

суспільних відносин на засадах довіри, солідарності, рівності поколінь, безпечного навколишнього середовища. Основою сталого розвитку є невід'ємні права людини на життя та повноцінний розвиток.

Нові цілі мають забезпечити інтеграцію зусиль щодо економічного зростання, прагнення до соціальної справедливості і раціонального природокористування, що потребує глибоких соціально-економічних перетворень в Україні та нових підходів до можливостей глобального партнерства.

В Україні у процесі визначення Цілей сталого розвитку, відповідних завдань та показників на довгострокову перспективу необхідно враховувати глобальні орієнтири розвитку, принципи сталого розвитку та суспільну думку щодо бачення майбутнього розвитку. Світовий досвід свідчить, що суспільний прогрес значною мірою залежить від підтримання балансу між цілями підтримки економічного зростання, конкурентоспроможності бізнесу, забезпечення екологічної безпеки та зменшення соціальної нерівності. Для досягнення довгострокових цілей необхідно послідовно виконувати визначені коротко- та середньострокові завдання.

Слід зазначити, що основним документом, який визначає вектори руху України до сталого розвитку, стала прийнята у січні 2015 року Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». Метою Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі [2].

Чотири основні вектори прогресивного поступу країни визначені в цьому документі:

– вектор розвитку – це забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення господарської діяльності та прозору податкову систему;

– вектор безпеки – це забезпечення гарантій безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій і приватної власності. Україна має стати державою, що здатна захистити свої кордони та забезпечити мир не тільки на своїй території, а й у європейському регіоні. Визначальною основою безпеки має також стати забезпечення чесного і неупередженого правосуддя, невідкладне проведення очищення влади на всіх рівнях та забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції. Особливу увагу потрібно приділити безпеці життя та здоров'я людини, що неможливо без ефективної медицини, захищеності соціально вразливих верств населення, безпечного стану довкілля і доступу до якісної питної води, безпечних харчових продуктів та промислових товарів;

– вектор відповідальності – це забезпечення гарантій, що кожен громадянин, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак, матиме доступ до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг в державному та приватному секторах. Територіальні громади самостійно вирішуватимуть питання місцевого значення, свого добробуту і нестимуть відповідальність за розвиток всієї країни;

– вектор гордості – це забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт. Україна повинна зайняти гідне місце серед провідних держав світу, створити належні умови життя і праці для виховання власних талантів, а також залучення найкращих світових спеціалістів різних галузей [2].

Для забезпечення сталого розвитку держави та успішного виконання цієї Стратегії передбачено реалізацію 62 реформ та програм розвитку держави, серед яких визначено десять першочергових (пріоритетних) програм. Для України передумовами успішної реалізації реформ та досягнення встановлених цілей розвитку є якісне управління, викорінення корупції, суспільна підтримка. Відповідно соціальна інтеграція, належне управління, чесна та прозора влада, участь населення у прийнятті рішень та контролюванні їх виконання, соціальний діалог є запорукою сталого розвитку країни та її регіонів.

Література:

1. Історичний новий Порядок денний у галузі сталого розвитку одностайно прийнятий 193 державами-членами ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/informatsiinyi-tsentr/news/3579-2015-09-28-12-06-08-istorichniy-noviy-poryadok-den>.

2. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>.